

Κοινωνικός Αποκλεισμός κ' Στεγαστικός Διαχωρισμός

- ❑ Διαφορετικές πρακτικές που χαρακτηρίζουν τις κοινωνικές ομάδες, δημιουργώντας ή διατηρώντας αποστάσεις μεταξύ τους.

- ❑ Αιτιακοί προσδιορισμοί:

α) οικονομία· β) πολιτική· γ) επιπτώσεις από τους μηχανισμούς της αγοράς· δ) κρατική πολιτική...

- ❑ Τα άτομα και οι κοινωνικές ομάδες δεν είναι έρμαια ή απλοί φορείς αυτών των προσδιορισμών. Αναπτύσσουν αυτόβουλες πρακτικές.

Σχέση :   Ατομικής Βούλησης / Κοινωνικής Δομής
                         Agency   / Structure   (Giddens)

- ❑ ...που συναρτώνται όμως με τους παραπάνω προσδιορισμούς.

Στεγαστικός διαχωρισμός = έκβαση σχέσεων δύναμης

- ❑ Αθέλητη επίπτωση των ατομικών και ομαδικών επιδιώξεων:

Η μεγιστοποίηση των ωφελειών για ορισμένες κοινωνικές ομάδες σημαίνει, παράλληλα, ελαχιστοποίηση για άλλες.

Βασικοί μηχανισμοί στεγαστικού διαχωρισμού:

- ❑ Στις προκαπιταλιστικές κοινωνίες:

- η απροκάλυπτη βία, επενδυμένη με μυθική νομιμοποίηση.

- ❑ Στις καπιταλιστικές Κοινωνίες:

- η οικονομικά εξορθολογισμένη ατομική ελευθερία.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ

Η γεωγραφική απομάκρυνση των κοινωνικών ομάδων στον αστικό χώρο, τείνει να γίνει από τις βασικές πρακτικές εκφάνσεις κοινωνικού αποκλεισμού.

Διαδικασίες κ' αλληλεξαρτήσεις

- Δίκτυα εξυπηρέτησεων.
- Απόσταση από το κέντρο
- Περιβάλλον.
- Η κοιν. φυσιογνωμία περιοχών.
- Οι τιμές γης...

Βασικός
μηχανισμός
συγκεκριμε-
νοποίησης:

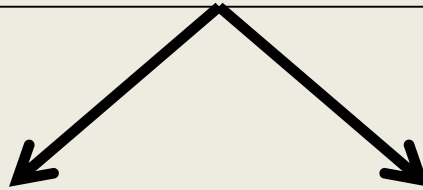

«κατοικία»

Η ανάπτυξη της ιδιοκατοίκησης κ' των μέσων
μαζικής συγκοινωνίας αυξάνει το ρόλο της αγοράς
κατοικίας ως προς τον χωρικό διαχωρισμό, καθώς
επιτρέπει τη σταθεροποίηση της κατοικίας.

Σύγχρονες τάσεις

- Κρίση κράτους πρόνοιας.
- Παρακμή παραδοσιακών βιομηχανικών κλάδων.
- Ανάπτυξη νέων κλάδων / τεχνολογιών αλλά με μικρή κοιν. διάχυση αποτελεσμάτων.

Κοινωνική ανασύνθεση αστικού πληθυσμού κ' αστικού τοπίου.

Διαδικασία ένταξης των διαιρέσεων κ' του διαχωρισμού στις πόλεις

Στεγαστικός Διαχωρισμός στην Αθήνα

- ❑ Στις αρχές του 20^{ου} αι. η κοινωνική διαφοροποίηση των Αθηναϊκών περιοχών ήταν (συγκριτικά) μεγαλύτερη.

- Αστική Τάξη : κέντρο κ' νησίδες στην περιφέρεια
- Εργατική τάξη : δυτικά του κέντρου κ' παρυφές του Πειραιά.

- ❑ Έλευση προσφύγων (1922)

- α) Ιδιοκατοίκηση σε ανεξάρτητες μονοκατοικίες.
- β) Αυθαίρετη δόμηση.

Ευρύτατη κοινωνική διασπορά του ελέγχου της αστικής γης, η οποία πέρασε και σε άλλα κοινωνικά στρώματα και εντάθηκε μεταπολεμικά με μηχανισμούς όπως η αντιπαροχή.

- ❑ Σήμερα:

Ο χωρικός διαχωρισμός στην Αθήνα είναι λιγότερο έντονος από τις περισσότερες Δ. Ευρωπαϊκές πόλεις.

Αιτιολόγηση

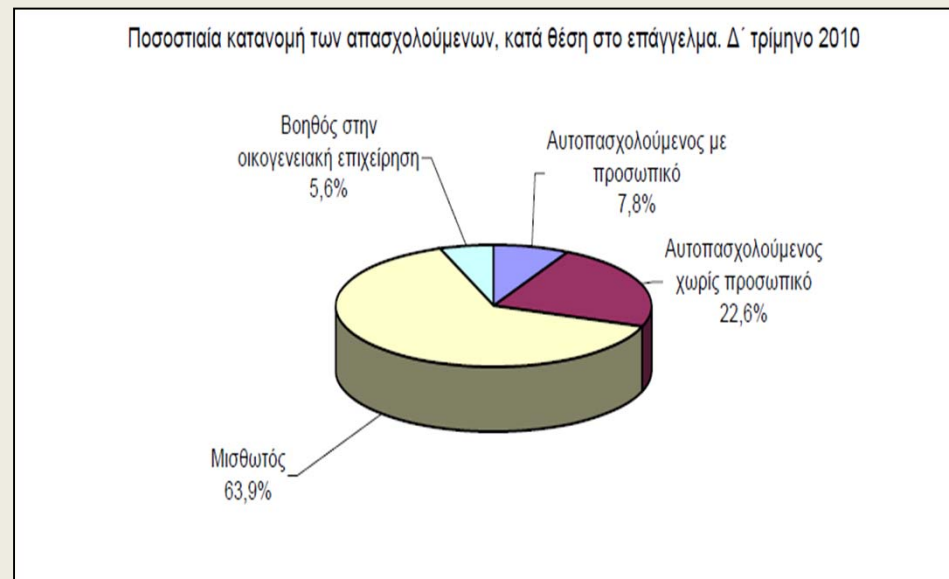
A) Σχετικά περιορισμένη κοινωνική πόλωση:

- χαμηλός βαθμός μισθωτοποίησης
- υψηλά ποσοστά αυτοαπασχολούμενων / μικροεργοδοτών
- υψηλό ποσοστό δημόσιων υπαλλήλων.

B) Διάχυση βιοτεχνικών-βιομηχανικών μονάδων στον αστικό ιστό

(κοντά στην κατοικία των εργοδοτών, αλλά κ' των εργαζομένων).

- Αποτροπή ταξικού διαχωρισμού με βάση τις σχέσεις παραγωγής.
...όμως,
- Διχοτόμηση ανάμεσα στον δευτερογενή / τριτογενή τομέα).

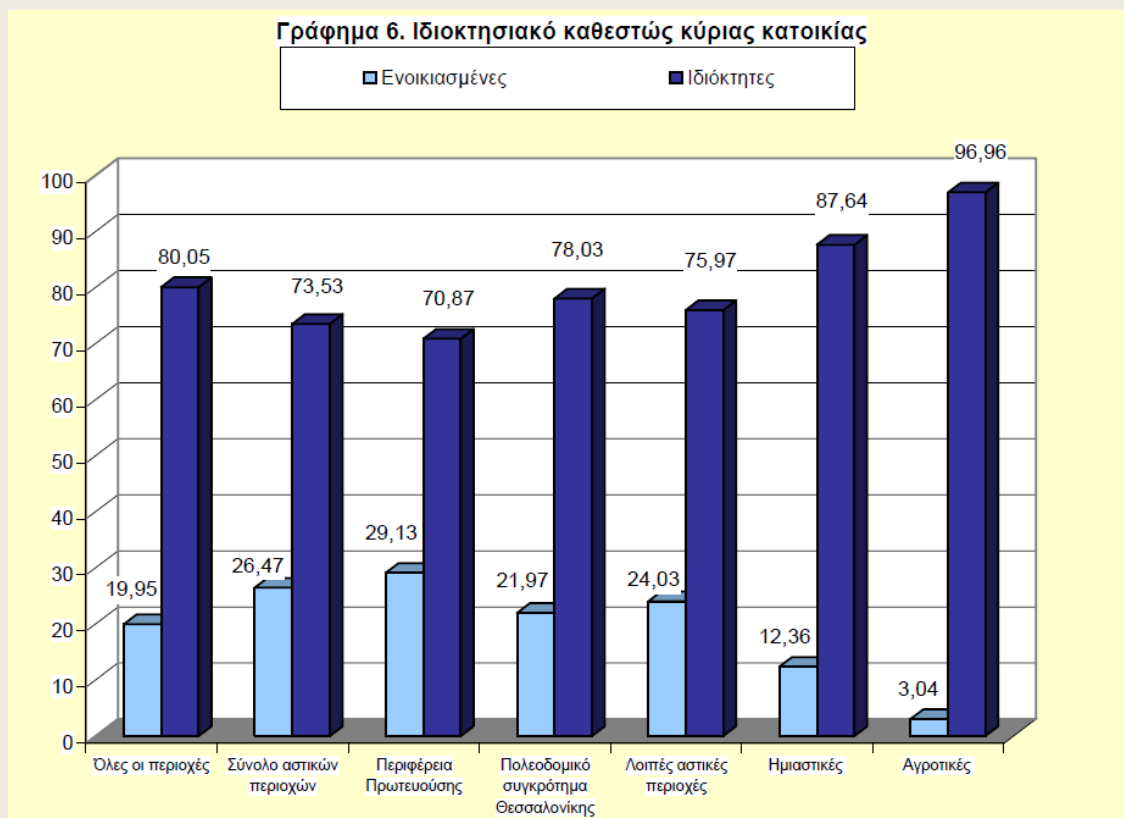

Το ποσοστό των μισθωτών, εξακολουθεί να είναι χαμηλότερο του μέσου όρου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στην οποία ανέρχεται στο 80% του συνόλου των απασχολούμενων (ΕΣΥΕ / Έρευνα Εργατικού Δυναμικού, 2010)

...αιτιολόγηση

Γ) Μεγάλη ανάπτυξη ιδιοκατοίκησης (ειδικά των λαϊκών στρωμάτων)

- Πρωταρχικότητα εξασφάλισης κατοικίας, έναντι εργασίας.
- Στην Αθήνα διαμορφώθηκε μεγαλύτερη αυτονομία της κατοικίας από την παραγωγή σε σχέση με τις ανεπτυγμένες βιομ. χώρες.

Πηγή: (ΕΣΥΕ/Έρευνα Οικογενειακών Προϋπολογισμών, 2005).

...αιτιολόγηση

Δ) Άτυπες διαδικασίες στο χώρο της οικονομίας και της παραγωγής:

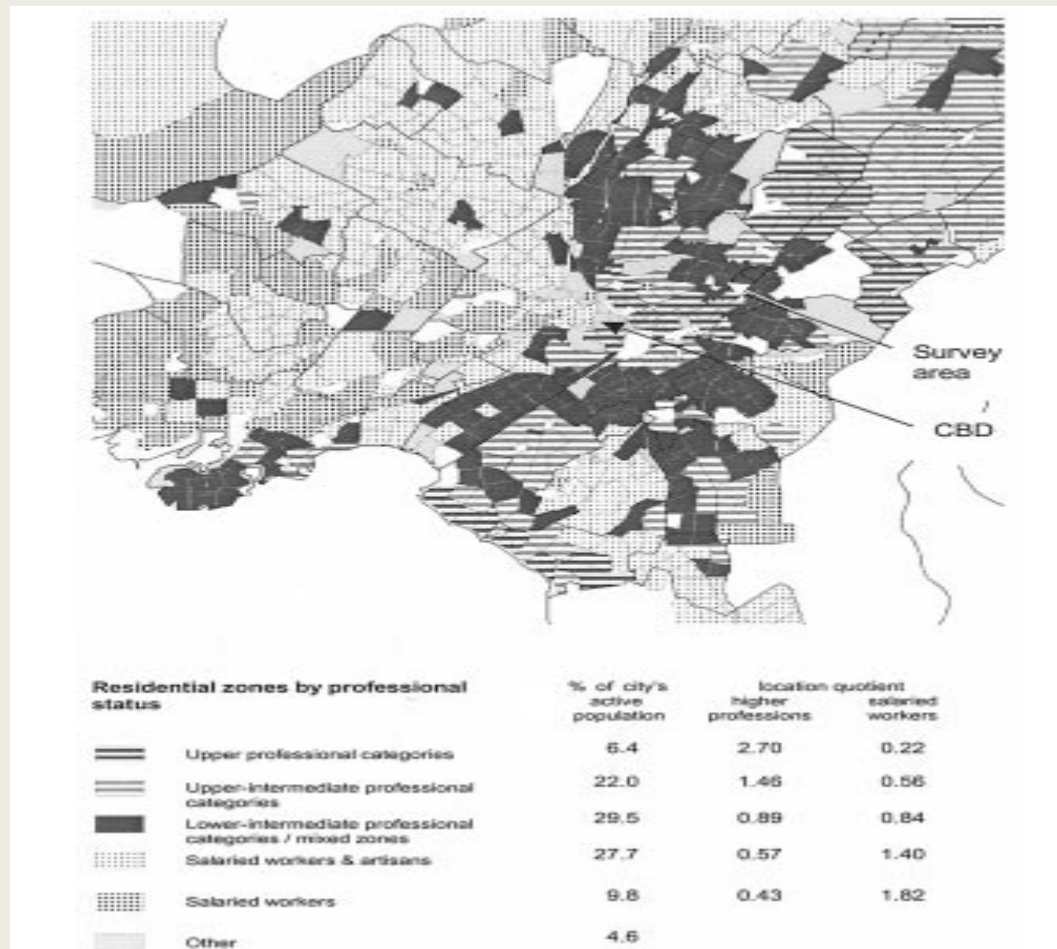
- Λειτούργησαν εξισορροπητικά ως εισοδηματοφόρες πηγές.

Ε) Κυρίαρχο μεσοστρωματικό πρότυπο κοινωνικής αναπαραγωγής:

- Δυνατότητες κοινωνικής ενσωμάτωσης.
  - Έλλειψη εργασιακής πειθαρχίας και 'ήθους'.
  - Οι σχέσεις χειρωνακτικής / πνευματικής εργασίας δεν οδήγησαν σε σαφή κοινωνικό και πολιτισμικό διαχωρισμό.
  - Αυξημένη κοινωνική κινητικότητα.

Κυρίαρχη έκφραση στεγαστικού διαχωρισμού στην
Αθήνα:
«Κάθετη κοινωνική διαφοροποίηση»

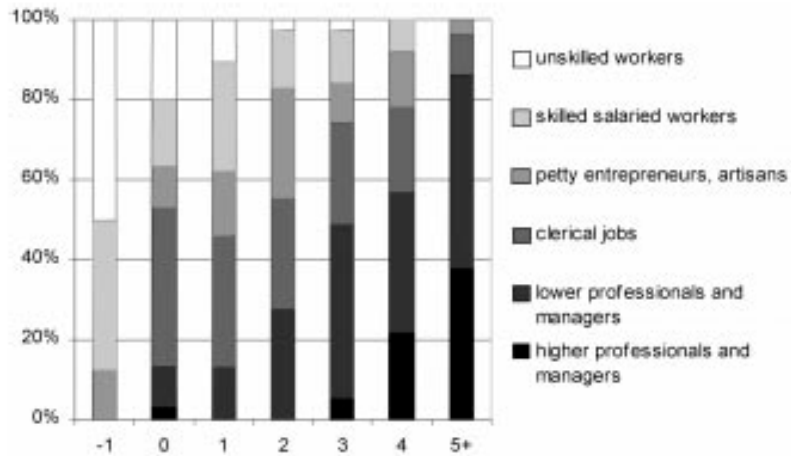

Figure 2 Percentage of households by social rank of head of household and floor of residence (source: Karadimitriou, 1999: 34)

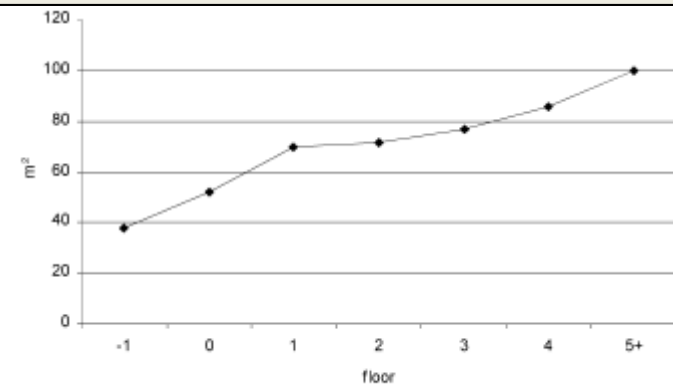

Figure 4 Mean apartment size by floor

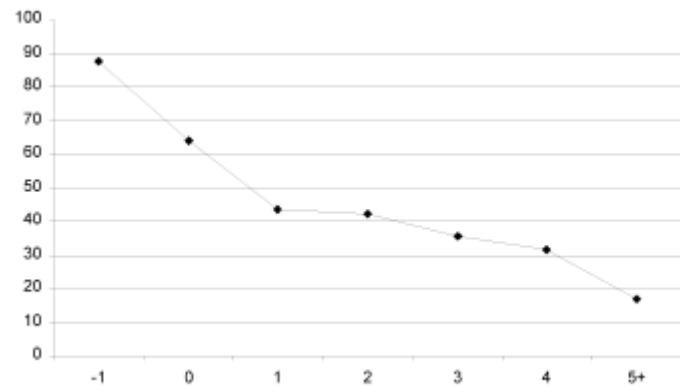

Figure 6 Percentage of rented apartments by floor of residence

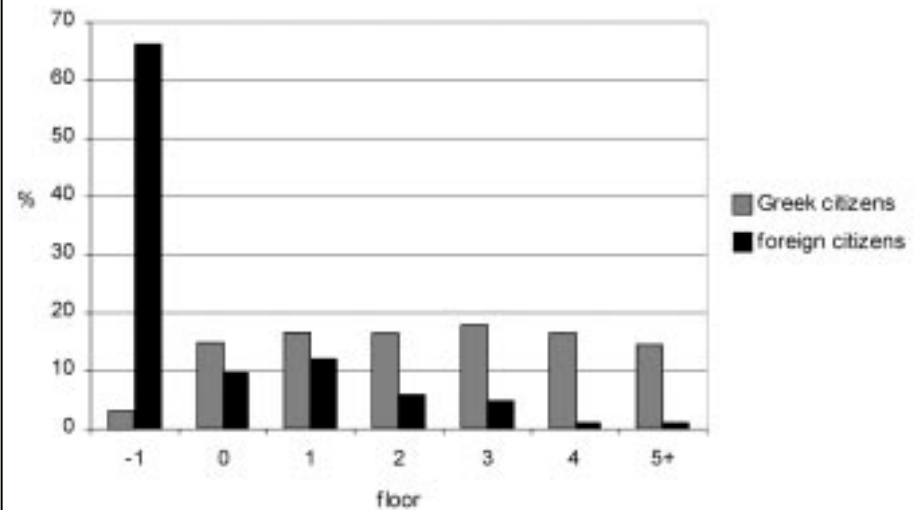

Figure 3 Percentage distribution of Greek and foreign citizens by floor of residence